АВГУСТ
13
1940 во
№ 109 (1253)
ДОНЫС 10 ур.

СТАВ СТРАНАЯССА ПРОЛЕТАРИЙЯС, ОТУВТЧӦЙ!

КОМИ КОМСОМОЛЕЦ

ГАЗЕТ ЛЭДЗӦНЫ
ВЛКСМ
КОМИ ОБКОМ
ДА СЫКТЫВКАРСА
ГОРКОМ

ЁНМӦДНЫ ТРУДОВӦЙ ДИСЦИПЛИНА КОЛХОЗЪЯСЫН

Луз, Летка да Сыктыв районъясын заводитчис нин выборочнӧя нянь идралӧм. Сійӧ ӧдйӧ паськалӧ и республикаса войвыджык—Удорскӧй, Мылдін да мукӧд районъясын.

Быдлаын паськыд колхознӧй муяс вылын локтӧ озыр урожай. Ыджыдвидзса Фрунзе нима колхозысь колхозникъяс висьталӧны: „Пӧйдитан муяс дорті—синмад шыбытчӧ идлӧн, рудзӧглӧн, шобділӧн мулань копыртчӧм гырысь шепъяс, сук да кузь шабді. Кызь центнер гектар вылысь,—со кутшӧм таво урожай!"

Татшӧм урожайсӧ колхозникъяс быдтісны кӧдзаяс любовнӧя, старательнӧя обработайтӧмӧн да сы бӧрся терпеливӧя ухаживайтӧмӧн. И ӧні колхозса комсомольскӧй организация отсӧгӧн колхозникъяс организованнӧя заводитісны нин вундыны сю. Комсомолецъяс тайӧ колхозас петкӧдлӧны вылын дисциплина, удж производительность кыпӧдӧмын образцовӧй пример.

Ассыныс судьбанысӧ колхозкӧд йитӧмӧн, сӧмын ӧтувъя овмӧсысь аслыныс благосостояниелы источник аддзӧмӧн, унджык колхозникъясыс честнӧя, добросовестнӧя уджалӧны колхозъясын. Найӧ тӧждысьӧны сы вӧсна, медым воысьвоӧ кыпӧдны ӧтувъя овмӧслысь продуктивностьсӧ, добитчыны видзму овмӧсса продуктаяслысь изобилие, хозяйскӧя используйтны государствоӧн налы вечнӧ вылӧ сетӧм му.

Но уна колхозникъяс оз на честнӧя, добросовестнӧя относитчыны асланыс, кыдз колхозникъяс, обязанностьяс дінӧ. Эмӧсь унаӧн—рвачъяс, прогульщикъяс—кодъяс старайтчӧны колхозник ним улӧ дзебсьӧмӧн сӧмын дзугны колхознӧй удж, нажӧвитчыны мукӧд колхозникъяс щӧт весьтӧ. Тайӧ мнимӧй колхозникъясыс вайӧны ыджыд вред коллективнӧй овмӧслы. Сійӧн и висьтавсьӧ кольӧм воясся прорывъяс основнӧй решающӧй уджъяс вылын, кор лодырьяс, рвачъяс мыж вӧсна кольлісны идравтӧг уна гектар кӧдзаяс, пуктасъяс да сенокоснӧй площадьяс.

Колхознӧй трудовӧй дисциплина дзугысьяскӧд решительнӧй тыш ӧнӧдз на эз вӧв пуктӧма. Колхознӧй производство вывса тайӧ дезорганизаторъясыс асланысбезнаказанностьӧн пользуйтчӧмӧн водзӧ нуӧдісны ассыныс подрывнӧй уджсӧ. Вывті омӧля тайӧ дезорганизаторъясыскӧд водзын тышкасисны и комсомолецъяс да колхознӧй комсомольскӧй организацияяс. Уна комсомолецъяс и асьныс грубӧя нарушайтӧны сельскохозяйственнӧй артельлысь Сталинскӧй устав, оз являйтчыны примерӧн колхозникъяс да колхозницаяс водзын.

Нёбдінса „Первой май" колхозысь счетовод комсомолец сійӧ жӧ и комсомольскӧй организацияса секретарь Панюков ёрт август 3—4 лунъясӧ, кор колхозникъяс асывсяньыс сёр рытӧдз уджалісны видзъяс вылын, юис. Сылӧн юӧмыс кыссьӧ нин тӧлысь. Колхозникъяслы лицевӧй счетъясӧ трудоденьяс сійӧ абу начисляйтлӧма май тӧлыссьянь. Тшӧтш сыкӧд юӧ и колхозса председатель Панюков ёрт. А колхозын ремонтируйттӧм сулалӧ лобогрейка, абу вӧчӧма навесъяс да зерносушилка.

Тайӧс позьӧ висьтавны сӧмын сійӧн, мый найӧ оз донъявны колхозникъяслысь дӧвериесӧ, кӧсйӧны сійӧн кокниа ворсны. Татшӧм ёртъяслы ӧні оз вермы лоны водзӧ доверитӧма колхозын руководящӧй постъяс. А Панюков, кыдз комсомолец, оз оправдывайт Ленинскӧй комсомолӧн сылы сетӧм довериесӧ.

Сӧмын колхозын трудовӧй дисциплина ёнмӧдӧмӧн позьӧ успешнӧя нуӧдны нянь вундӧм, бура разрешитны мукӧд хозяйственнӧй вопросъяс. И крепыд трудовӧй дисциплина лӧсьӧдӧмын водзмӧстчӧм долженӧсь петкӧдлыны комсомолецъяс. Налӧн почетнӧй обязанность—лоны колхозын медся дисциплинированнӧй колхозникӧн, нуӧдны решительнӧй тыш колхознӧй дисциплина дзугысьяскӧд.

Воис решайтана кад. Муяс вылын воис озыр урожай. Сійӧ колхоз нянь идралӧм нуӧдас бура, воштӧмъястӧг, кӧні лоӧ лӧсьӧдӧма крепыд трудовӧй дисциплина, коді эськӧ обеспечивайтіс муяс вылын водз асывсянь да сёр рытӧдз производительнӧя уджалӧм.

Некыдз оз пӧзь нюжмасьны нянь идравны заводитӧмӧн. Колхознӧй масса ыджыд энтузиазмӧн встретитіс „Уборка да сельскохозяйственнӧй продуктаяс заготовитӧм йылысь" ВКП(б) ЦК да СССР-са Совнаркомлысь постановление. Честнӧй колхозникъяс требуйтӧны некутшӧм пӧщада не сетны прогульщиклы да рвачлы!

Колхозса комсомолецъяс должнӧсь возглавитны колхознӧй производство дезорганизаторъяслы паныд тыш. Сӧмын тайӧ вопроссӧ решительнӧя сувтӧдӧмӧн, комсомольскӧй организацияяс вермасны шедӧдны выль победаяс нянь идралан уджъяс вылын.

СССР-са первой созыва Верховнӧй Сӧветлӧн VII Сессия

СССР-са ВЕРХОВНӦЙ СӦВЕТӦН ПРИМИТӦМ ЗАКОНЪЯС

ЗАКОН

СССР-са КОНСТИТУЦИЯЛЫСЬ (ОСНОВНӦЙ ЗАКОНЛЫСЬ) 13, 23 ДА 48 СТАТЬЯЯС ВЕЖӦМ ДА СОДТӦМ ЙЫЛЫСЬ

Союзнӧй Молдавскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республика образуйтӧмкӧд да Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяс Союзӧ Союзнӧй Литовскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаӧс, Союзнӧй Латвийскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаӧс да Союзнӧй Эстонскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаӧс примитӧмкӧд йитӧдын, пыртны вежӧмъяс да содтӧдъяс СССР-са Конституциялӧн (Основнӧй Законлӧн) 13, 23 да 48 статьяясӧ, тайӧ статьяяссӧ татшӧм ногӧн изложитӧмӧн:

„13 СТАТЬЯ. Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн Союз эм союзнӧй государство, кодӧс образуйтӧма равноправнӧй Сӧветскӧй Республикаяслӧн добровольнӧя ӧтувтчӧм подув вылын:

Российскӧй Сӧветскӧй Федеративнӧй Социалистическӧй Республикаысь,

Украинскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаысь,

Белорусскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаысь,

Азербайджанскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаысь,

Грузинскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаысь,

Армянскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаысь,

Туркменскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаысь,

Узбекскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаысь,

Таджикскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаысь,

Казахскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаысь,

Киргизскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаысь,

Карело-Финскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаысь,

Молдавскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаысь,

Литовскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаысь,

Латвийскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаысь,

Эстонскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаысь".

„23 СТАТЬЯ. Украинскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республика состоитӧ: Аккерманскӧй, Винницкӧй, Волынскӧй, Ворошиловградскӧй, Днепропетровскӧй, Дрогобычскӧй, Житомирскӧй, Запорожскӧй, Каменец-Подольскӧй, Киевскӧй, Кировоградскӧй, Львовскӧй, Николаевскӧй, Одесскӧй, Полтавскӧй, Ровенскӧй, Сталинскӧй, Станиславскӧй, Сумскӧй, Тарнопольскӧй, Харьковскӧй, Черниговскӧй да Черновицскӧй областьясысь".

„48 СТАТЬЯ. СССР-са Верховнӧй Сӧвет бӧрйӧ кыкнан Палаталӧн ӧтувъя заседание вылын СССР-са Верховнӧй Сӧветлысь Президиум составын: СССР-са Верховнӧй Сӧвет Президиумса Председатель, сылӧн Президиумса секретарь да дасквайт заместитель, Президиумса 24 член.

СССР-са Верховнӧй Сӧветлӧн Президиум подотчетнӧй СССР-са Верховнӧй Сӧветлы аслас став деятельностьын".

СССР Верховнӧй Сӧвет Президиумса Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховнӧй Сӧвет Президиумса Секретарь А. ГОРКИН.
Москва, Кремль. 1940 вося август 7 лун.

УКАЗ
СССР Верховнӧй Сӧвет Президиумлӧн
Производство вылын посни гусясьӧмъясысь да хулиганствоысь уголовнӧй кывкутӧм йылысь

1. Установитны, мый сідз шусяна „посни гусясьӧм", сылӧн ыджта вылӧ видзӧдтӧг, кодӧс вӧчӧма предприятиеясын либӧ учрежденияясын — карайтсьӧ тюремнӧй заключениеӧн ӧти во кежлӧ срокӧн, аслас характер серти кӧ оз ну ас бӧрсяыс закон серти нӧшта сьӧкыдджык наказание.

2. Установитны, мый предприятиеясын, учрежденияясын да общественнӧй местаясын хулиганскӧй действиеяс — карайтсьӧны тюремнӧй заключениеӧн ӧти во кежлӧ срокӧн, тайӧ действиеясыс кӧ аслас характер серти оз нуны ас бӧрсяыс закон серти ёна сьӧкыдджык наказание.

3. Предложитны союзнӧй республикаясса Верховнӧй Сӧветъяслы внеситны уголовнӧй кодексъясӧ вежӧмъяс, тайӧ указкӧд соответствиеын.

СССР Верховнӧй Сӧвет Президиумса Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховнӧй Сӧвет Президиумса Секретарь А. ГОРКИН.
Москва, Кремль. 1940 вося август 10 лун.

СССР-са Прокурорӧс назначитӧм йылысь

Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн Союзса Верховнӧй Сӧвет **постановляйтӧ:**

Назначитны Виктор Михайлович Бочков ёртӧс СССР-са Прокурорӧн.

СССР Верховнӧй Сӧвет Президиумса Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховнӧй Сӧвет Президиумса Секретарь А. ГОРКИН.
Москва, Кремль.
1940 вося август 7 лун.

М. И. Панкратьев ёртӧс СССР-са Прокурор обязанностьясысь мездӧм йылысь

Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн Союзса Верховнӧй Сӧвет **постановляйтӧ:**

Мездыны Михаил Иванович Панкратьев ёртӧс СССР-са Прокурор обязанностьясысь, сылӧн корӧм серти.

СССР Верховнӧй Сӧвет Президиумса Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховнӧй Сӧвет Президиумса Секретарь А. ГОРКИН.
Москва, Кремль.
1940 вося август 7 лун.

С. К. Тимошенко ёртӧс СССР Верховнӧй Сӧвет Президиумса член обязаностьясысь мездӧм йылысь

Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн Союзса Верховнӧй Сӧвет **постановляйтӧ:**

Сӧветскӧй Союзса Маршал Семен Константинович Тимошенкоӧс СССР-са Оборона кузя Народнӧй Комиссарӧн назначитӧмкӧд йитӧдын мездыны сійӧс СССР Верховнӧй Сӧвет Президиумса членысь.

СССР Верховнӧй Сӧвет Президиумса Председатель М. КАЛИНИН.
СССР Верховнӧй Сӧвет Президиумса Секретарь А. ГОРКИН.
Москва, Кремль.
1940 вося август 7 лун.

Румынскӧй посланник г. Г. Гафенлӧн Москваӧ воӧм

Август 10 лунӧ Москваӧ локтіс выль Чрезвычайнӧй посланник да полномочнӧй Г. Гафен.

Киевскӧй вокзал вылын г. Г. Гафенӧс вӧлі встретитӧма НКИД протокольнӧй отделса заведующӧй В. Н. Барков ёртӧн да делӧясын поверенной г. Ж. Попескуаскали главаын румынскӧй миссия составӧн.

Эстонскӧй Республикаса Государственнӧй Думалӧн Полномочнӧй Комиссияса член, Эстонияса Коммунистическӧй Партиялӧн Центральнӧй Комитетса секретарь И. ЛАУРИСТИН ёртлӧн речь

Речь висьталӧма эстонскӧй кыв вылын

* * *

Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяс Союзса Верховнӧй Сӧветлӧн депутат ёртъяс!

Разрешитӧй меным Сӧветскӧй Эстонияса трудовӧй народ нимсянь сьӧлӧмсянь чолӧмавны тіянӧс, СССР-са свободнӧй народъяслысь представительясӧс, славнӧй Краснӧй Армияӧс, коді примитіс аслас вынйӧра пельпомъяс вылӧ Эстониялӧн безопасность вӧсна тӧждысьӧм, да Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн Союзлысь правительство сталинскӧй мирнӧй политика мудрӧя нуӧдысь Вячеслав Михайлович Молотов ёртъюрнуӧдӧм улын. **(Ставӧн сувтӧны. Бурнӧй, дыр нюжалысь аплодисментъяс).**

Эстонияса став трудовӧй народ ыстӧ пӧсь чолӧм миян великӧй учительлы да вождьлы Сталин ёртлы. **(Ставӧн сувтӧны. Бурнӧй, дыр нюжалысь аплодисментъяс, кодъяс вуджӧны овацияӧ).**

Мудрӧй сталинскӧй политика жугӧдіс коварнӧй планъяс империалистъяслысь, кодъяс зільлісны кысӄыны войнаӧ кыдзи Сӧветскӧй Союзӧс, сідзи и миянлысь эстонскӧй народ. Сӧветскӧй Союзлӧн мудрӧй политика результатӧн являйтчӧ сійӧ, мый эстонскӧй народ получитіс позянлун Сӧветскӧй Союзса народъяскӧд ӧтлаын мунны лоан югыд олӧмӧ, пользуйтчыны мирлӧн благоясӧн да строитны том социалистическӧй республика.

Ёртъяс! Эстонскӧй уджалысь йӧзлӧн массаяс уна нэмъяс чӧж страдайтісны балтийскӧй баронъяс гнёт улын. Трудолюбивӧй эстонскӧй крестьянстволысь мырддьылісны мусӧ. Баронлӧн плетьыс ичӧтик неповиновение дырйи гуляйтіс крестьянин мышку кузя. Кӧр поработитӧм народ смелмӧдчыліс кыпӧдчыны аслас поработительяслы паныд, то сійӧс пӧдтылісны медся чорыда. Балтийскӧй народъяслӧн гнёт содтыссьыліс царскӧй режимлӧн гнёткӧд, да казачьей нагайка гуляйтліс кыдзи роч, сідзи и эстонскӧй рабочӧй да крестьянин мышку кузя. Царскӧй опричникъяс, балтийскӧй баронъяс, капиталистъяс да помещикъяс уна во пӧдтылісны эстонскӧй народӧс.

1917 воын эстонскӧй рабочӧйяс да крестьяна Октябрьскӧй социалистическӧй революция результатын установитісны сӧветскӧй власть. Помещикъяслысь му, а капиталистъяслысь предприятиеяс да банкъяс вӧлі мырддьӧма. Но эстонскӧй трудовӧй народ эз дыр вермы наслаждайтчыны свободаӧн. Воис первой германскӧй оккупация, а сэсся уськӧдчысны английскӧй империалистъяс да налӧн приспешникъяс, кодъяс сувтӧдісны власть бердӧ эстонскӧй буржуазияӧс.

Эстонскӧй буржуазия народлы паныд кровожадностын да зверствоясын эз уступайт балтийскӧй баронъяслы да царизмлы. Гражданскӧй война дырйи вӧлі виӧма свобода вӧсна уна самоотверженнӧй борецъясӧс. Белӧй генералъяс, финскӧй мясникъяс да мукӧд палачьяс пӧщадатӧг быродалісны эстонскӧй трудовӧй народлысь тӧдчана вождьясӧс. Эстонскӧй трудовӧй народлысь испытаннӧй вождь Виктор Кингисепп ёртӧс вӧлі предательски арестуйтӧма, сійӧс нӧйтісны вир петтӧдз, чегъялісны сылысь лыяссӧ, лыйлісны да дзебисны тӧдтӧм местаӧ. Миян вӧр да муяс тыӧмаӧсь революционнӧй рабочӧйяслӧн да крестьяналӧн гуясӧн.

Дзик бӧръя кадӧдз эстонскӧй трудовӧй народ ойзіс капитал иго улын да реакционнӧй клика власть улын.

Правящӧй капиталистическӧй клика нуӧдіс Эстонияӧс Сӧветскӧй Союзысь тырвыйӧ изолируйтан политика, кыдзи политическӧй да экономическӧй, сідзжӧ и культурнӧй отношениеын. Татшӧм изоляция результатын миян промышленность да видзму овмӧс омӧльччисны. Миян фабрикаяс да заводъяс сулалісны. Сімисны уна сё машина, разрушайтчисны гырысь промышленнӧй предприятиеяслӧн зданиеяс.

1930 воын гырысь металлургическӧй да текстильнӧй предприятиеясын вӧлі 36 сюрс рабочӧй, а 1940 воын сійӧ жӧ предприятиеясын коли сӧмын 17 сюрс рабочӧй да служащӧй. 1914 воын Нарваын Кренгольмскӧй мануфактураын уджаліс 14 сюрс рабочӧй, ӧні жӧ уджалӧ кык сюрсысь неуна унджык.

Уджтӧмалысьяслӧн лыд вопс зэв ыджыд размеръясӧдз. Уджтӧмалысь интеллигенцияӧс эксплоатируйтісны удждон мынтытӧг практикантъясӧн уджӧдӧмӧн. Эстонияын эм уна сюрс уджтӧмалысь йӧз сиктъясын, кодъяслы сюрлӧ вӧлі вонас уджавны 1,5—2 тӧлысь.

Удж ковмыліс корны кыдзи милӧстина.

Позьӧ аддзыны уна рабочӧйясӧс, кодъяслӧн абу средствояс, медым ньӧбны медся колана сёянтор, огӧнин сёрнитӧ паськӧм да кӧмкот йылысь.

Велӧдчан арлыда уна сё челядялӧн эз вӧв нянь кусӧк. Весиг буржуазнӧй газетаяс гижлісны велӧдчысьяс йылысь, кодъяс лунысь-лун корсьлісны аслыныс сёянтор помӧйнӧй гуясысь, сы вӧсна, мый уджтӧмалысь бать-мам эз вермыны вердны ассьныс челядьсӧ.

Эстонияса буржуазнӧй заправилӧяс подчинитісны Эстониялысь экономика империалистическӧй странаясса хищническӧй притязаниеяслы. Эстонскӧй народ сьылі вылӧ вӧлі кӧвъялӧма внешней уджйӧз 186 миллионысь унджык крона. Таысь кындзи эстонскӧй народ сьылі вылын ӧшаліс эстонскӧй буржуазиялӧн 130 миллионысь унджык крона военнӧй уджйӧз, кодъяс мунісны Сӧветскӧй Союзлы паныд военнӧй авантюраяс дасьтӧм вылӧ да уджалысь йӧзӧс пӧдтӧм вылӧ. Страналысь овмӧс, татшӧм ногӧн, вӧлі вузалӧма империалистическӧй хищникъяслы, кодъяс пӧртісны Эстонияӧс полуколониальнӧй странаӧ.

Эстонскӧй да иностраннӧй капиталистъяс, кодъяс озырмӧдчисны уджалысь йӧзӧс наглӧя грабитӧмӧн, панласисны ас костаныс, миянлысь рабочӧй классӧс, крестьянствоӧс да трудовӧй интеллигенцияӧс пӧщадатӧг эксплоатируйтӧмын.

Рабочӧйяслысь олан уровень вӧлі вайӧдӧма медся улын степеньӧдз да вӧлі медбӧръя местаын Европаын.

Эз бурджык вӧв положениеыс и крестьянстволӧн. Эстонияын эм 140 сюрс гӧгӧр хутор. На пӧвсысь ёна унджыкыс—посни да средней овмӧсъяс кодъяс муртса-муртса олӧны. 15 сюрс мутӧм крестьянин олӧны сир курыд олӧмӧн. Му вӧлі спекулируйтанторйӧн.

Эстонскӧй крестьянствоӧс вӧлі пӧдтӧма уджалысьясӧн, налогъясӧн да помтӧм штрафъясӧн. Крестьянство сьылі вылын ӧшалӧ 142 миллионысь унджык крона уджйӧз.

Та вӧсна абу шензяна, мый быд во вузавсьӧны уна сё хуторъяс. Быд вузалӧм хутор вылӧ уджйӧзыс шӧркодя воліс 6 сюрс кронаӧдз.

Эстониялӧн видзму овмӧс ставнас зависитіс мировӧй рыноклӧн капризъясысь.

Трудовӧй крестьянствоӧс жалиттӧг эксплоатируйтіс монополистическӧй капитал. Сійӧ кадӧ, кор местнӧй да заграничнӧй промышленнӧй тӧваръяс вылӧ, кодъясӧс ньӧбис крестьянин, кыдзи, например, текстиль, му уджалан орудиеяс, сахар, спички да мукӧдторъяс вылӧ донъяс пыр ӧтарӧ содісны, сельскохозяйственнӧй тӧваръяс вылӧ, кодъясӧс вузалӧ крестьянин, донъяс исскусственнӧ чинтыссисны монополистическӧй объединениеясӧн: „Маслоэкспортӧн“, „Мясоэкспортӧн“, „Яйцеэкспортӧн“ да мукӧдӧн. Промышленнӧй тӧваръяс вылӧ ыджыд донъяс да сельскохозяйственнӧй тӧваръяс вылӧ улын донъяс став вынӧн кучкылісны кыдзи крестьяна кузя, сідзи и рабочӧйяс кузя.

Народлӧн гӧля олӧмлӧн да корысялӧмлӧн помкаӧн вӧлі реакционнӧй кликалӧн хищническӧя кӧзяйничайтӧм. Эстонскӧй крупнӧй промышленностьын, банковскӧй делӧын да крупнӧй торговляын господствующӧй роль ворсіс иностраннӧй империалистическӧй капитал, коді тӧждысис сӧмын ӧти тор вӧсна: кыдз позьӧ унджык пычкыны прибыль эстонскӧй рабочӧйысь да крестьянинысь да нуны сійӧс заграницаӧ. Быд во нуисны 200 миллион кронаӧдз. Эстонскӧй рабочӧйяс, крестьяна, интеллигенция долженӧсь вӧлі терпитны нужда да тшыгъялӧм, долженӧсь вӧлі пукавны голоднӧй паёк вылын сы могысь, медым капиталлӧн иностраннӧй да эстонскӧй магнатъяс вермисны кутитны да наслаждайтчыны.

Буржуазнӧй заправилӧяс, кодъяс присвоитісны аслыныс право монопольнӧ выступайтны эстонскӧй нация нимсянь, збыльысьсӧ тӧргуйтісны аслас народ интересъясӧн, иностраннӧй капиталистъяслы эстонскӧй народӧс грабитӧмын отсалӧмӧн.

Крупнӧй финансовӧй капитал коррумпируйтіс (подкупайтіс) государственнӧй аппарат. Министерствоясын да мукӧд государственнӧй учрежденияясын вӧлі ёна паськалӧма взяточничество. Народнӧй овмӧс кузя сӧмын ӧти вӧвлӧм министр Сельтер сӧмын ӧти Кехра заводлысь босьтіс уна сё сюрс крона взятка. Медым министръяс да высшӧй чиновникъяс дзебисны капиталистической воротилояслысь няйт делӧяс, налы сетлісны акцияяслысь пакетъяс да мынтылісны гырысь вознаграждениеяс.

Рабочӧйяслӧн здоровьеӧн эз лыддьысьлыны. Несчастнӧй случайяслӧн лыд вӧлі зэв уна, уджалан условиеяс зэв сьӧкыдӧсь, немортногаӧсь, труд охраняйтӧм кузя весиг куцӧй законъяс попирайтсисны буржуазнӧй Эстонияса предпринимательясӧн.

Татшӧм „кӧзяйничайтӧмыд“ вайӧдіс Эстонияса народнӧй овмӧс банкротствоӧ. Промышленность да видзму овмӧс лоины международнӧй экономической коньюктуралӧн ворсӧмысь да заграничнӧй рыноклӧн капризъясысь тырвыйӧ зависимостьын.

1929—1934 воясся кризис быродіс посни торговецъяслысь да ремесленникъяслысь уна сё овмӧс. Уна сё хутор лои вузалӧма. Налысь муяссӧ донтӧм донысь босьтісны банкъяслӧн директоръяс, крупнӧй акционеръяс да налӧн покорнӧй слугаяс—высшӧй государственнӧй чиновникъяс, кодъяс босьтлісны народнӧй нуждалысь выгода.

Эстонияса овмӧс эз на удит 1929-1934 воясся кризис бӧрын весиг неуна бурмыштны, кыдзи 1937 воын заводитчис выль мировӧй экономической кризис. Разлагайтчысь капитализм веськаліс выль тупикӧ. Торйӧн сьӧкыд положениеӧ веськаліны посни государствояс, кодъяс ставнас зависитісны крупнӧй империалистической державаясысь. Эстонияын выльысь содіс уджтӧмалӧм, предприятиеяслӧн тӧдчымӧн юкӧнвыльысь вуджис квайтлунся уджалан вежонсянь куим да нёль лунся вежон вылӧ, а рабочӧйяслы лои миритчыны чинтӧм уджонкӧд.

Татшӧм вӧліны результатъясыс гибельнӧй антинароднӧй политикалӧн, кодӧс нуӧдісны правящӧй кругъяс. Найӧ изолируйтлісны Эстонияӧс Сӧветскӧй Союзысь да подчинитлісны сылысь хозяйственнӧй олӧм рытыввыв Европаса империалистической странаяслӧн интересъяслы.

Рытыввыв Европаса империалистъяс босьтісны асланыс киясӧ не сӧмын Эстониялысь овмӧс, но и сылысь пытшкӧсса да внешней политика.

Эстонияса буржуазнӧй правительство вӧлі игрушкаӧн иностраннӧй да отечественнӧй денежнӧй магнатъяс—став тайӧ Шеелъяс, Лютеръяс, Пухкъяс киясын. Найӧ путкыльтавлісны да составляйтлісны выль правительствояс, кыдзи налы вӧлі колӧ. Найӧ чинтылісны либӧ содтылісны пошлинаяс, кор вӧлі налы тайӧ выгоднӧ. Ассьныс хищнической политиканысӧ вевттьӧм могысь да медым мынтӧдчыны народлысь интересъяс истиннӧй дорйысьясысь, истиннӧй патриотъясысь, найӧ используйтлісны полицейскӧй угнетениелысь аппарат да террор.

Политическӧй свободаӧн вермисны пользуйтчыны сӧмын коррумпированнӧй плутократия, реакционнӧй бандаяс да налӧн прихвостеньяс. А народӧс заставляйтлісны полицейскӧй террор, тюрмаяс да смертнӧй казнь отсӧгӧн чӧв овны.

Миян Полномочнӧй Комиссия составӧ пыроны эстонскӧй народлӧн верно пиян да нывъяс, кодъясӧс ӧнӧдз пӧщадатӧг преследуйтліс да подвергайтліс гонениеясӧ важ буржуазнӧй режим, а ӧні лоины избранникъясӧн народлӧн, коді босьтіс ассьыс судьбасӧ аслас киясӧ.

Тані, Верховнӧй Сӧвет заседание вылын, эстонскӧй армияса политической руководитель Павел Кеердо ёрт, кодӧс 1924 воын приговоритісны нэм чӧжся катаргаӧ сыысь, мый сійӧ, кыдзи парламентса депутат да рабочӧй движениелӧн деятель, самоотверженнӧя тышкасис ненавистнӧй да кро-

И. ЛАУРИСТИН ёрт речлӧн продолжение

вожаднӧй эстонскӧй реакционнӧй кликалы паныд. Миян радъясын Юлиана Тельман, эстонскӧй народлӧн палачъясӧн мучитӧм миян радейтана вождь Виктор Кингисепплӧн матыса соратница. Нӧшта том нывкаӧн на сійӧс вӧлі приговоритӧма нэмчӧжся катаргаӧ. Ме верми эськӧ ыстысьны аслам личнӧй „опыт“ вылӧ: менӧ военнӧй суд кыкысь приговоритліс катаргаӧ коммунистическӧй деятельностьысь да 15 во пукалі буржуазнӧй Эстонияса тюрмаясын. (**Аплодисментъяс**). Ме верма висьтавны тіянлы миян делегацияса членъясӧс Абельс, Ойнас, Муйа да мукӧд ёртъясӧс, кодъясӧс вӧлі судитӧма катаргаӧ да тюрмаӧ сыысь, мый найӧ эз повны разъясняйтны массаяслы человечестволӧн гениальнӧй вождьяслысь—Ленинлысь да Сталинлысь учение, кыпӧдісны уджалысь йӧзӧс асланыс угнетательяслы паныд да дорйисны став мирса уджалысь йӧзлӧн отечестволысь—ССР Союзлысь интересъяс. (**Аплодисментъяс**).

Полицейскӧй гнётлӧн страшнӧй режим ыджыдаліс Эстонияын. Рабочӧй класслысь, крестьянстволысь да трудовӧй интеллигенциялысь революционнӧй авангард вӧлі сувтӧдӧма вне закона да подвергайтчис кровавӧй белӧй террорлы.

Эстонияса трудовӧй народ, торйӧн нин сылӧн повтӧм передовӧй отряд—Эстонияса коммунистическӧй партия, мудзлытӧг тышкасисны империалистъяслӧн произволлы паныд, плутократиялӧн господстволы паныд, эстонскӧй народлӧн Сӧветскӧй Союзса народъяскӧд дружба вӧсна. Тайӧ дружбаыслы, коді колӧ вӧлі эстонскӧй народлы кыдзи воздух, правящӧй реакционнӧй клика зілис быдногыс мешайтны, миян народъяс костын китайскӧй стена лӧсьӧдӧмӧн.

Ӧні тайӧ стенасӧ бырӧдӧма.

Эстонияса уджалысь йӧзлӧн паськыд массаяс убедитчисны, мый эстонскӧй буржуазиялӧн власть вӧлі народлы врагъяслӧн властьӧн, мый сійӧ вӧлі став творческӧйлы паныд, став благороднӧйлы паныд, мый эм миян народын. Тайӧ властьыс вайӧдіс странаӧс тупикӧ. Страналӧн производительнӧй вынъяс эз развивайтчыны да омӧльччисны. Буржуазнӧй реакциялӧн господство воясӧ омӧль материальнӧй положение вӧсна населениелӧн естественнӧй прирост чорыда чиніс. Настоящӧй народнӧй культура да наука развивайтӧм пыдди народӧс отравляйтлісны человеконенавистническӧй шовинизм ядӧн.

Кор Эстония да Сӧветскӧй Союз костын взаимопомощь йылысь пакт заключитӧм бӧрын 1939 вося сентябрь 28 лунӧ Краснӧй Армияса частьяс вуджисны граница да миян рабочӧйяс да крестьяна примитісны найӧс ликуйтӧмӧн, миян сьӧлӧмъясын чужис надея регыд мездмӧм вылӧ. Буржуазиялӧн реакционнӧй клика аддзис таын аслас господстволы помлысь матыстчӧм да заводитіс нӧшта чорыдджыка пӧдтыны уджалысь народӧс, саботируйтіс пакт, паськӧдіс СССР да сылӧн доблестнӧй Краснӧй Армия йылысь клевета, провоцируйтіс война. Но войналӧн наглӧй провокаторъяслы эз удайтчы пӧртны олӧмӧ ассьыныс гуся планъясныс. Найӧс вӧлі разоблачитӧма, налӧн ворсӧм вӧлі ворссьӧма. 1940 вося июнь 21 луно Эстонияса трудовӧй народ чышкыштіс война провоцируйтысьяслысь няйт бандаӧс да сувтӧдіс власть бердӧ ассыс, народнӧй правительство.

Выль правительство нуӧдіс выль Государственнӧй Думаӧ бӧрйысьӧмъяс. Июль 14—15 лунъясся бӧрйысьӧмъяс вӧліны Эстонияса став трудовӧй народлысь вӧля вынйӧраа петкӧдлӧмӧн да лоины грознӧй приговорӧн реакциялы. Народ бӧрйис ассыс истиннӧй представительясӧс, кодъяс долженӧсь вӧліны народ интересъясын решитны Эстония олӧмлысь кореннӧй вопросъяс.

Ӧні, кор бӧрйӧма збыльысь народнӧй представительство, лои позянлун пӧртны олӧмӧ трудовӧй народлысь ыджыд кӧсйӧм: установитны Эстонияын сӧветскӧй власть да включитны Сӧветскӧй Эстонияӧс Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн Союз составӧ. Народлӧн тайӧ кӧсйӧмыс пыр ӧзйис сійӧ сьӧлӧмын югыд биӧн.

Асланыс уна сё митингъяс вылын рабочӧйяс, крестьяна да интеллигенция сетісны Государственнӧй Думаӧ асланыс избранникъяслы чорыд наказ: Эстония должен лоны Сӧветскӧй Республикаӧн да пырны Сӧветскӧй Союз составӧ. Искусственнӧй барьер, кодӧс лӧсьӧдліс буржуазия да коді торйӧдліс эстонскӧй народӧс Сӧветскӧй Союзса народъясысь, должен лоны бырӧдӧма.

Июль 14—15 лунъясся бӧрйысьӧмъяс вылын Эстонияса трудовӧй народлӧн союз, кодлӧн платформаас вӧлі Эстония да Сӧветскӧй Союз костын топыд йитӧд да дружба лӧсьӧдӧм, получитіс став сетӧм гӧлӧсъяслысь пӧшти 93 пӧрчент. Таын аддзис ассыс яркӧй выражение народлӧн вӧля.

Первойысь свободнӧя да вӧвлытӧм активностьӧн народӧн бӧрйӧм выль Государственнӧй Дума решитіс Эстония олӧмлысь кореннӧй вопросъяс сідзи, кыдзи сійӧс кӧсйис трудовӧй народлӧн ёна унджыкыс. Государственнӧй Дума установитіс Эстонияын сӧветскӧй власть, явитіс мувсенароднӧй достояниеӧн да сетіс государство киясӧ банкъяс да крупнӧй промышленность. Эстонияса народлысь вӧля олӧмӧ пӧртӧмӧн, Государственнӧй Дума шуис корны ССР Союзлысь Верховнӧй Сӧвет примитны Эстонскӧй Сӧветскӧй Республикаӧс СССР составӧ сійӧ жӧ подувъяс вылын, кутшӧм подувъяс вылын пырӧны сыӧ став союзнӧй республикаяс. (Аплодисментъяс).

Эстонскӧй трудовӧй народ йитчӧма СССР-са народъяскӧд кыдзи роч, сідзи и эстонскӧй рабочӧйясӧс да крестьянаӧс угнетайтлысь царизмлы паныд, капиталистъяслы да помещикъяслы паныд ӧтувъя тышлӧн важ братскӧй йитӧдъясӧн. Миян ӧтувъя революционнӧй тышлӧн символӧн являйтчӧны миян важ боевӧй знамяяс, код улын эстонскӧй рабочӧйяс мунлісны 1905 да 1917 воясын царизм да капитализм штурмуйтӧм вылӧ да кодъясӧс (знамяяссӧ) ми ваим талун татчӧ. (**Бурнӧй аплодисментъяс**). Тайӧ знамяяссӧ реакциялӧн да полицейскӧй террорлӧн медся сьӧд лунъясӧ миян рабочӧйяс хранитісны кыдзи налы медся дона святыняӧс. Ми ӧтлаын переживайтім куим революция да кӧсъям ӧні СССР-са народъяслӧн единӧй дружнӧй семьяын строитны свободнӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Эстония. (**Бурнӧй аплодисментъяс**).

Сӧмын Эстониялӧн СССР-са членӧ пырӧм гарантируйтӧ миян государстволы истиннӧй независимость да суверенность, обеспечитас миян народлы свободнӧй национальнӧй развитие, миян промышленностьлысь, видзму овмӧслысь да национальнӧй культуралысь кыпӧм, народ благосостояниелысь вынйӧра дзоридзалӧм да миян радейтана рӧдиналысь дзоридзалӧм.

Именнӧ та вӧсна Эстонияса Государственнӧй Дума 1940 вося июль 22 луно шуис шыӧдчыны Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаясса Союзлӧн Верховнӧй Сӧветӧ корӧмӧн примитны Эстонскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаӧс Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн Союз составӧ союзнӧй республикаӧн, сэтшӧм жӧ подувъяс вылын, кутшӧмъяс вылын пырӧны Союзӧ Украинскӧй ССР, Белорусскӧй ССР да мукӧд союзнӧй республикаяс, да выработайтіс соответствующӧй декларация, кодӧс ме имеита честь тані огласитны:

„Эстонскӧй народ уна во чӧж страдайтіс реакционнӧй эксплоататорскӧй режим гнёт улын, подвергайтчис грабежлы да порабощениелы, вӧлі шыбытӧма корысялӧм да джынвыйӧ тшыгйӧн олӧм вылӧ. Эстонскӧй рабочӧйяслӧн да уджалысь интеллигенциялӧн уделӧн вӧлі хроническӧй уджтомалӧм да аскиа лунын тырвыйӧ неуверенность. Эстонскӧй крестьянство страдайтіс безземельеысь да малоземельеысь, уджйӧзъясысь да налогъясысь, ростовщикъяслӧн да спекулянтъяслӧн гнётысь. Реакционнӧй кликалӧн кӧзяйничайтӧм вайӧдіс странаӧс тупикӧ. Эстонияса народнӧй овмӧс киссьыліс. Сылӧн производительнӧй вынъяс эз развивайтчыны. Населениелӧн прирост пыр чиніс. Национальнӧй доход пыр ёнджыка усис, национальнӧй уджйӧз пыр ёнджыка содіс. Промышленность сюрліс иностраннӧй капиталлы пыр ыджыдджык зависимостьӧ. Видзму овмӧслӧн судьбаяс вӧліны мировӧй рынок капризъяслӧн власть улын. Татшӧм ногӧн пыр ёнджыка содіс империалистическӧй хищникъясысь, иностраннӧй капиталистъясысь да банкиръясысь Эстониялы гибельнӧй экономическӧй да политическӧй зависимость. Важ, реакционнӧй режимлӧн антинароднӧй политика вайӧдіс Эстонияӧс гибель выйӧдз. Эстониялы угрожайтіс опасность лоны империалистъяслы добыча. Сійӧ кадӧ, кор эстонскӧй народлӧн кореннӧй жизненнӧй интересъяс требуйтлісны Эстония да СССР костын медся топыд да всесторонней сотрудничество, Эстонияса вӧвлӧм правительяслӧн клика народлы вред вылӧ вӧчліс искусственнӧй барьер Эстонияса да СССР-са народъяс костын.

Аслас корыстнӧй, узко классовӧй интересъясын сійӧ кӧдзліс вражда миян народ да СССР-са народъяс костын, культивируйтіс человеконенавистническӧй шовинизм. Сійӧ зільліс быдног мешайтны миян да Сӧветскӧй народъяслӧн братскӧй матыстчӧмлы, мешайтны миян дружбалы да прочнӧй нерушимӧй союзлы миян великӧй соседкӧд—Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн непобедимӧй Союзкӧд. Важ правительство сувтіс договор орӧдан туй вылӧ, кодӧс заключитіс Эстония 1939 вося сентябрь 28 луно, да предательски тойлаліс миянлысь страна война да гибель туй вылӧ.

Народъяс костын дружба пыдди реакционнӧй клика талявліс Эстонияса национальнӧй меньшинствояслысь элементарнӧй правояс, быдног паськӧдліс да провоцируйтліс межнациональнӧй рознь.

Ӧні, кор эстонскӧй народ жугӧдіс важ режимлысь—гнётлӧн да праватӧмлунлӧн режимлысь господство, босьтіс аслас киясӧ аслас рӧдиналысь судьба да петіс выль олӧм строитӧмлӧн паськыд да югыд туй вылӧ, воис великӧй исторической час, кор эстонскӧй народлӧн всенароднӧй голосованиеын выразитӧм вӧля установитны Эстонскӧй республикалысь Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн Союзкӧд прочнӧй союз да нерушимӧй дружба должен лоны законодательнӧ закрепитӧма.

Государственнӧй Дума эскӧ сыӧ, мый сӧмын Эстониялӧн Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн Союз составӧ пырӧм обеспечивайтӧ миян государстволысь подлиннӧй суверенитет, миян народлысь свободнӧй национальнӧй развитие, миян промышленностьлысь, видзму овмӧслысь, миян национальнӧй культуралысь дзоридзалӧм, эстонскӧй народлӧн материальнӧй да культурнӧй благосостояниелысь вынйӧра кыптӧм миян радейтана рӧдиналысь дзоридзалӧм.

Эстонияса трудовӧй народ важӧнсянь йитчӧма СССР-са народъяскӧд роч да эстонскӧй рабочӧйясӧс да крестьянаӧс угнетайтлысь царизмлы, капиталистъяслы да помещикъяслы паныд ӧтувъя революционнӧй тышлӧн братскӧй йитӧдъясӧн.

Эстонскӧй народ, социализм странаса свободнӧй народъяслӧн братскӧй великӧй семьяӧ пырӧмӧн, паськӧдас ассыс став озыр да творческӧй вынъяс да СССР-са уджалысь йӧзкӧд ӧтвылысь мунас водзӧ выль олӧм строитан туй кузя.

Сӧмын великӧй Сӧветскӧй Союз составын, да кыдзи Сӧветскӧй Республикаясса братскӧй семьялӧн равноправнӧй член, эстонскӧй народ получитас позянлун кыпӧдны ассыс овмӧс, развивайтны ассыс национальнӧй культура, обеспечитны национальнӧй равноправие, обеспечитны Эстонияса уджалысь йӧзлы мир, нянь да збыльысь свобода.

Эстонскӧй народлӧн единодушнӧя выразитӧм вӧляысь петӧмӧн, Государственнӧй Дума постановляйтӧ:

Корны Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн Союзса Верховнӧй Сӧветӧс примитны Эстонскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаӧс Сӧветскӧй Союз составӧ Союзнӧй Республикаӧн сійӧ жӧ подувъяс вылын, кутшӧмъяс вылын пырӧны Украинскӧй ССР, Белорусскӧй ССР да мукӧд союзнӧй республикаяс.

Мед олас свободнӧй Сӧветскӧй Эстония! (**Бурнӧй аплодисментъяс**).

Мед олас Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн великӧй Союз!“ (**Бурнӧй аплодисментъяс**).

Ми, Эстонскӧй Государственнӧй Думалӧн Полномочнӧй Комиссияса членъяс, надейтчам, мый Государственнӧй Думалысь корӧм примитны Эстонскӧй Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаӧс Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн Союз составӧ Союзнӧй республикаӧн лоб удовлетворитӧма Верховнӧй Сӧветӧн. (**Бурнӧй, дырнюжалысь аплодисментъяс**). Тайӧн лоб пӧртӧма олӧмӧ миян рабочӧй класслысь, крестьянстволысь да трудовӧй интеллигенция-

(Помсӧ видзӧд 4-ӧд листб.).

И. ЛАУРИСТИН ёрт речлӧн пом

лысь чаяниеяссӧ: свободнӧй эстонскӧй народ получитас позянлун Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн Союзса став народъяскӧд ӧтвылысь мунны асланым локтан югыд олӧмлань, Ставсоюзса Коммунистическӧй (большевикъяслӧн) мудрӧй да великӧй Партия да миян гениальнӧй вождь да учитель Иосиф Виссарионович Сталин веськӧдлӧм улын асланым туй вылысь став сьӧкыдлунъяс венӧмӧн. (Бурнӧй, дыр нюжалысь аплодисментъяс, кодъяс вуджӧны овацияӧ. Ставӧн сувтӧны. Горӧдӧмъяс: „Сталин ёртлы—ура!“).

Разрешитӧй Полномочнӧй Комиссия нимсянь, Эстонияса став трудовӧй народ нимсянь эскӧдны тіянӧс, дона ёртъяс, Верховнӧй Сӧветлӧн депутатъяс, да тіян пыр став сӧветскӧй народӧс, мый Сталинскӧй Конституция шондіӧн шонтӧм эстонскӧй народ, коді заводитіс аслас историялысь выль великӧй глава да сувтіс выль олӧм стрӧитан туй вылӧ, лоас не бӧръя радъясын кыдзи социализм благо вылӧ творческӧй радостнӧй трудын, сідзи и миян общӧй великӧй сӧветскӧй рӧдиналӧн став врагъяслы паныд бойясын, кӧть кысянь эськӧ найӧ эз зільлыны уськӧдчыны. (Дыр нюжалысь аплодисментъяс).

Мед олас Сӧветскӧй Социалистическӧй Республикаяслӧн Союз! (Аплодисментъяс).

Мед олас человечестволӧн гений уна миллион уджалысь йӧзлӧн разум да сьӧлӧм, миян мудрӧй да радейтана вождь—великӧй Сталин! (Бурнӧй аплодисментъяс, кодъяс вуджӧны овацияӧ. Ставӧн сувтӧны. СССР-са народъяс кывъяс вылын горӧдӧмъяс: „Мед олас Сталин ёрт!“, „Сталин ёртлы ура!“).

Сӧветскӧй Латвияын

Лепаяса предприятиеясын производственнӧй подъём

РИГА, 10. (ТАСС). Лепаяын (Либава) состоитчис партийнӧй ячейкаясса бюролӧн совещание. Кӧть этша кад на прӧйдитіс сьянь, кыдзи предприятиеясын партийнӧй ячейкаяс заводитісны ассьыныс удж вылыног, унаӧн на пиысь чӧжисны нин выль опыт, недӧдісны серьёзнӧй вермӧмъяс.

Товмаре завод сельскохозяйственнӧй машинаяс цеха ударникъяс содтісны уджлысь производительностьсӧ кык пӧв. 10 прочент вылӧ содтіс продукция лэдзӧм железнодорожнӧй мастерскӧйясса вагоноремонтнӧй цех, 20 прочент вылӧ проволочнӧй фабрикаса ӧткымын цехъяс.

Литваын уджтӧмалӧм бырӧдӧм кузя мероприятиеяс

КАУНАС, 10. (ТАСС). Сӧветскӧй Литваса Народнӧй Правительство принимайтӧ энергичнӧй мераяс уджтӧмалӧм бырӧдӧм кузя. Правительство ассигнуйтіс 23 млн. лит общественнӧй уджъяс вылӧ. Тайӧ уджъяс вылын лоасны занятӧсь 23 сюрс уджтӧмалысь.

Гырысь средствояс ассигнуйтӧма Вильно дорын гидроэлектростанция стрӧитӧм водзӧ нуӧдӧм вылӧ. 3 млн. лит ассигнуйтсьӧ Каунас-Вильно выль автострада стрӧитӧм вылӧ. 3 млн. лит предназначайтсьӧ рабочӧй керкаяс стрӧитӧм вылӧ. Олан керкаяс стрӧитӧм вылӧ таысь кындзи ассигнуйтсьӧны гырысь средствояс самоуправление бюджетъясысь.

Латвияын землеустроительнӧй уджъяс

РИГА, 10. (ТАСС). Сӧветскӧй Латвияын заводитчӧ реализуйтсьыны му йылысь декларация, кодӧс примитіс Народнӧй Правительство. Кыскӧма сідзжӧ уна агрономӧс, инженеръясӧс да видзму овмӧсса мукӧд специалистъясӧс.

Латгалияын имеитчӧ 35 сюрс овмӧс, кодъяс нуждайтчӧны муяс вундӧмын. Юклӧм вылӧ государственнӧй земельнӧй фондӧ Латгалияын поступитіс 65 сюрс гектар.

Уокиоса рабочӧйяслысь требованиесӧ отвергнитӧма

ХЕЛЬСИНКИ, 10. (ТАСС). „Суомен социали-демократи“ юӧртӧ, мый Уокио карса предпринимательяс дзикӧдз ӧткажитчисны вочавидзны рабочӧйяслӧн уждон кыпӧдны требование вылӧ.

Китайын военнӧй действиеяс

Китайын став фронтъяс вылын—сравнительнӧй затишье.

Китайскӧй ваясын японскӧй флотӧн командуйлысь вице-адмирал Сима тӧдмӧдіс иностраннӧй дипломатическӧй представительясӧс да таможняса официальнӧй лицоясӧс, мый „стратегическӧй соображениеяс“ серти, август 14-лунсянь заводитчӧмӧн, паськӧдсьӧ блокадалӧн район.

СНИМОК ВЫЛЫН: Моторина ёртлӧн комсомольскӧй бригада сортировка вылын (Зӧвсьӧртса генеральнӧй запань). Бригада лунся нормаяссӧ тыртӧ 150 прочент вылӧ.

Фото Ермолинлӧн.

НЕКУТШӦМ ПӦЩАДА КОЛХОЗНӦЙ ДИСЦИПЛИНА ДЗУГЫСЬЯСЛЫ!

Колхознӧй дисциплина дзугысь

Мича, шондіа, жар лун. Колхозникъяс ставӧн нин мунісны видзъяс вылӧ. Мӧд бригадаын надейтчӧны, мый видз вылӧ локтас и машинист Шестаков.

— Ӧд сійӧ жӧ комсомолец...

— Должен локны,—сёрнитісны бригадаса членъяс.

Но сійӧ эз лок. Алексей Шестаков садьмис 10 час лунын да петіс корсьны нидзув.

— Ме лӧсьӧдча армияӧ...—Колӧ сьӧм, чери,—заявитіс сійӧ, кор колхозса председатель локтіс сы дінӧ, медым Алексейӧс мӧдӧдны видз вылӧ. Но сійӧ эз мун.

— Понда зыртны гачӧс колхознӧй трудодень вылӧ,— скӧралӧмӧн горзіс председатель вылӧ.—Кутшӧм нужда!

И прогульщик матькӧмӧн ыстіс председательӧс ас дінсьыс.

Шестаковлӧн татшӧм отношениеыс абу первой. Сійӧ уджаліс тавося март тӧлысьӧдз счетоводӧн да дыш вӧснаыс дзикӧд дзугліс колхознӧй счетоводствосӧ. И ӧні, колхозын добросовестнӧя уджалӧм пыдди, быд лун сійӧ лӧсьӧдчӧ пышйыны да уна лун нин сулӧдіс ытшкан машина.

Колхозын дисциплина дзугысьяслы оз вермы лоны места. Уджавны честнӧя, добросовестнӧя, лунысь-лун кыпӧдны удж производительность — быд комсомолецлӧн почетнӧй мог. Комсомолецъяс асланыс уджӧн долженӧсь петкӧдлыны пример став томйӧзлы, колхозникъяслы. Та йылысь вунӧдіс комсомолец Шестаков.

Кӧрткерӧсса комсомол райком татшӧм некомсомольскӧй поведениеысь должен кыскыны чорыд кывкутӧмӧ Шестаков ёртӧс, коді ачыс дзугӧ колхознӧй трудовӧй дисциплина.

С. СТЕПАНОВ,
Калинин нима колхоз.
Кӧрткерӧс.

ПОЛЕВӦЙ СТАНЫН

Ыджыд да мича зорӧд вӧчисны чӧвтысьяс. Ылысянь тыдалӧ сійӧ.

— Мичаӧс сувтӧдісны первой бригадаса колхозникъяс,—сёрнитӧны мукӧд бригадаясын.

Зорӧд бердын первой бригадалӧн полевӧй стан. Телегаяс, тарантасъяс. Нелылын йирсьӧны домӧд йылын вӧвъяс.

— Мича и лун бара сувтіс,—сералӧ первой бригадаса бригадир комсомолец Василий Попов.—Позьӧ талун, майбыр, уджыштнытӧ...

Став колхозникъяс чукӧртчисны станӧ. Локтісны ӧбедайтны куртысьяс, ытшкысьяс. Видз вылын талун пӧшти став колхозникъяс. Мӧдног оз позь. Пӧсь пӧра воис налы—аскадӧ да воштӧмъястӧг колӧ помавны турун идралан уджъяс да кутчысьны нянь да мукӧд сельскохозяйственнӧй продуктаяс идралӧмӧ.

Медся уна уджыс бригадирлӧн. Колӧ индыны да сетны участокъяс куртысьяслы. Колӧ отсавны, медым ытшкысьяс вермисны талун помавны участоксӧ.

Бригадир ытшкӧ ачыс. Сійӧ ытшкӧ бура. Велӧдчыны колӧ сы вылысь. Ӧдйӧ, сӧстӧма. Бура уджалӧны и куртысьяс. Попова Алефтина да Ячменева Мария быдлун содтӧдӧн тыртӧны лунся нормаяс. Турун идралігӧн налӧн эз вӧвлы ниӧти прогул. Бура найӧ уджалісны и талун.

Ӧбед вылӧ перерыв дырйи колхозникъяс пӧвсын пансис беседа. Бригадир комсомолец Василий Попов колхозникъясӧс талун тӧдмӧдӧ „Уборка да сельскохозяйственнӧй продуктаяс заготовитӧм йылысь“ ВКП(б) Центральнӧй Комитетлӧн да ССР Союзса Народнӧй Комиссариаслӧн постановлениеӧн.

Став присутствуйтысьяс ошкисны ВКП(б) Центральнӧй Комитетлысь да ССР Союзса Народнӧй Комиссариаслӧн Сӧветлысь постановлениесӧ.

Беседа помасис. Недыр мысти ытшкысьяс да куртысьяс литовкаясӧн да куранъясӧн бара петісны асланыс участокъяс вылӧ. Рыт кежлӧ ытшкан уджъяссӧ тайӧ участокас вӧлі помалӧма.

П.
Зӧвсьӧрт.

Зам. отв. редактора
С. А. ПОПОВ.

КОМИ ПЕДАГОГИЧЕСКӦЙ ДА УЧИТЕЛЬСКӦЙ ИНСТИТУТЪЯСЫН заявлениеяс примигӧм, кодъяс кӧсйӧны пырны институтӧ, мунӧ тавося август 20 лунӧдз.

Заявлениеяс примитӧм мунӧ факультетъясӧ: историческӧйӧ, литературнӧйӧ, физико-математическӧйӧ да естественнӧйӧ.

Учительскӧй институтӧ заявлениеяс примитӧм мунӧ сійӧ жӧ факультетъясӧ да дополнительнӧ коми кыв да литература факультетӧ.

Институтъясӧ примитӧмаяс обеспечивайтсьӧны общежитиеӧн да стипендияӧн.

Справкаясла шыӧдчыны адрес кузя: Сыктывкар, Коммунистическӧй, 31. Телефонъяс: 5-35, 5-22, 5-28.

ДИРЕКЦИЯ.

КОМИ ПЕДИНСТИТУТЛЫ срочнӧ требуйтсьӧны квартираяс профессорско-преподавательскӧй составлы. Предложениеясӧн шыасьны институтса хозчастьӧ. Телефон 6—27.

ДИРЕКЦИЯ.

Адрес редакции: г. Сыктывкар, Дом печати, 1-й этаж, комната № 17, редакция газеты «Коми комсомолец». Телефон: 5—01.

Уполн. Главлита № 2543. Типография НКМП Коми АССР г. Сыктывкар. 14